Алтинбаєва Л.М.

Олена Пчілка «З ґринджолятами». Сімейні традиції родини Косачів. Зображення дитячих зимових розваг у вірші «З ґринджолятами»

Мета: повторити поняття: віршована мова, пейзаж; ознайомити із видами пейзажів; розвивати навички читання ліричних творів, розпізнавати емоційне ставлення до зображуваного, зміни настрою, різноманіття почуттів ліричного героя; розвивати навички аргументування власної думки; виховувати повагу до однокласників, до інакшої думки, до рідної країни.

Створіть формулу гарного уроку. Яке слово буде

на першому місці?

МИСЛЕННЯ

ПРАЦЯ

АКТИВНІСТЬ

Повідомлення теми уроку

Багато українських поетів/поетес змальовували у своїх творах зиму. Сьогодні ми розглянемо саме таку поезію Олени Пчілки «З ґринджолятами».

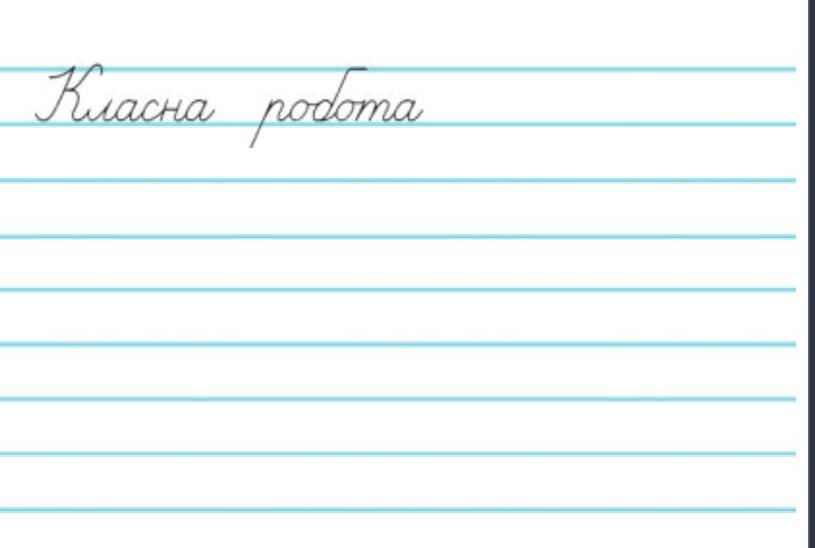

Перевірка домашнього завдання

Запишіть сьогоднішню дату

_ мова - мова твору, що має та риму.

Віршована мова - мова твору, що має ритм та риму.

Робота із підручником «Українська література» Т. Яценко, c. 129-134.

Гринджолята — простенькі дерев'яні санчата. Гринджоли — великі сани для перевезення (кіньми) взимку людей і вантажів. Нуте — вигук, уживається як заклик, заохочення до дії.

Що за чудовая днина, Сніг, наче срібло, блищить! Вийшов веселий хлопчина, Швидко з санка̀ми біжить.

Ох, ті санки-ґринджолята! Коней не треба до них: Роблять їх мудро хлоп'ята, Треба прудких тільки ніг! Сам у санки упряжешся, Вже ж не яка там вага! Стежкою хутко женешся, Всякий тебе оббіга!

Ось вона й гірка маленька,— Ой, як униз я спущусь! Наче та пташка швиденька, Долі умить опинюсь.

Нуте лишень, хто зручніший? Швидше которе збіжить? Кепсько, — мороз все лютіший, Носик з морозу щемить.

Ей, чи ж морозу боятись Та отаким козакам?! Нуте у сніжки гуляти, Треба зогрітися нам!

Ой, чи заходить вже сонце?..
Пізня така вже пора?..
Стукають мама в віконце,
Треба рушать до двора!

- У які ігри бавляться діти у вірші
   О. Пчілки «З ґринджолятами»?
- Які почуття вони переживають? Наведіть відповідні рядки з твору.
  - Чи доводилося вам грати у схожі ігри? Опишіть свої емоції.

Подумайте, який настрій у дітей, змальованих на картині Сергія Кольби «Зимові розваги»? Якими засобами художник його розкриває?

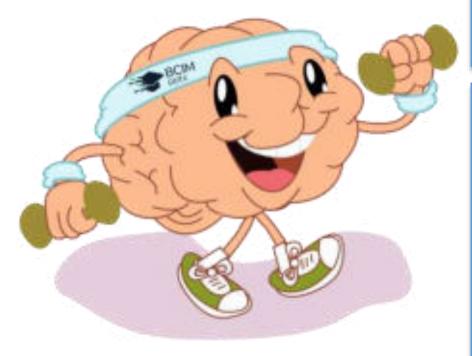

Поміркуй

- Мотив вірша «3 ґринджолятами» це радість, веселий захват дітей від зимових розваг. Знайдіть у творі епітети й порівняння.
- Епітети: чудова днина, веселий хлопчина, прудкі ноги, пташка швиденька, пізня пора.
- Порівняння: сніг, наче срібло, блищить; спущусь, наче та пташка.
- Як вони допомагають розкрити цей мотив?

Поміркуй

Який спосіб римування використала авторка в поезії, щоб передати пришвидшений ритм, гру дітей наввипередки?

Сам у санки упряж<u>ешся</u>,
Вже ж не яка там ва<u>га</u>!
Стежкою хутко жен<u>ешся</u>,
Всякий тебе оббі<u>га</u>!
АБАБ – перехресне римування

Ви читали в молодших класах або ж самостійно казки, віршики, байки, загадки Олени Пчілки. Розкажіть про такий читацький досвід. Також ви вже ознайомилися із творчістю славетної доньки Олени Пчілки — Лесі Українки. Пригадайте її зворушливу казку «Лелія», вивчену нещодавно. А тепер ВИ довідаєтеся більше про письменницю Олену Пчілку.

Літературознавчий клуб (с. 131-132). Перевірка прочитаного

- Яке справжнє ім'я та прізвище Олени Пчілки?
- Ольга Косач.
- Де народилася письменниця?
- У місті Гадяч на Полтавщині.
- Що не визнавала Ольга Косач?
- > Зросійщену освіту.
- Що створила Ольга Косач?
- Материнську школу, усіх своїх дітей вчила сама.

- ✓ Що вас найбільше вразило в розповіді про Олену Пчілку?
  - ✓ У яких сферах творчості, суспільного життя вона зреалізувала себе?
- ✓ Чому письменниця таку велику увагу приділяла освіті, вихованню дітей і дитячій літературі?

- ✓ Пейзаж (франц. paysage місцевість) краєвид, змальована у мистецькому творі картина природи.
- ✓ Залежно від того, що зображує автор/авторка, пейзажі поділяють на такі види: лісовий, степовий, гірський, морський, сільський, міський.

Створюючи пейзаж, митець не лише передає красу природи, а й розкриває свої переживання, настрої, думки, мрії. У літературних творах пейзажі, залежно від наміру їх авторів/авторок, можуть позначати місце дії, передавати певну атмосферу, розкривати характер героїв/героїнь.

У колі мистецтв (с. 132-133)

Олена Пчілка так описує краєвид: «Була наша га̀дяцька садиба на високій, крутій горі спускалася до річки Псла. Під самим Гадячем впадає у Псьол річка Грунь і разом з водами Псла оточує великий острів з кучерявими вербами, а поза островом розстеляється зелена долина, поки не замика її на обрію великий вічнозелений бір сосновий. Дивлячись із нашого вікна на все те поєднання гір, води і зеленощів, я завжди думала, що се чи не найкращий на всю Полтавщину краєвид, — а вона ж має так багато чудових куточків».

- √ Як характеризує Олену Пчілку цей опис природи Полтавщини?
- ✓ А який ваш улюблений краєвид? Опишіть його, вживаючи епітети, порівняння та метафори.
- ✓ Ще раз уважно перечитайте вірш «3 ґринджолятами» Олени Пчілки. Спираючись на окремі деталі, що згадані у творі, опишіть пейзаж, на тлі якого відбувається дитяча забава.

Роздивіться картину «Ловлять снігура» художника XIX ст. С. Васильківського, який більшість своїх картин присвятив чудовим краєвидам рідної України. Розкажіть про свої враження.

✓ Який настрій передає кожен із цих творів?

√ Яким, на вашу думку, є внутрішній світ їх авторів/авторок?

Підготуйте на основі власної відео- чи фотогалереї презентацію улюблених пейзажів вашого рідного краю. Прокоментуйте окремі відео та світлини рядками відомих вам поетичних творів.

Закріплення вивченого

- ✓ Чи згодні ви з тим, що Олена Пчілка всім своїм життям довела влучність вибору саме такого псевдоніма? Поясніть свою думку.
- ✓ Чим захопив вас вірш «3 ґринджолятами» Олени Пчілки?
- ✓ Який провідний мотив цього твору?
- ✓ Що таке пейзаж? Які є види пейзажів?
- ✓ Оцініть свої знання про творчість Олени Пчілки після опрацювання матеріалу підручника.

Рефлексія «Емоційна ромашка». Оберіть відповідну цеглинку LEGO

Мені під силу всі завдання

Було складно та незрозуміло Все було легко та просто

Мені потрібна допомога

Пограйте в гру «Граємо радо — мороз не завада», яку запропоновано в журналі «Джміль».

